

ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

KALAALLIT NUNAANNI SIULLEQ

Christian Bindslev
UNICEF DANMARK

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

unicef
meeqqanut tamanut

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK – KALAALLIT NUNAANNI SIULLERMEERUT

Atuarfik Pisinnaatitaaffinnik tunngavilik (PA) Kalaallit Nunnaanni aallartisarniarlugu atortussat utaqqiisaasumik pdf-inngorlugit suliarineqarallarnersigut meeqqat pisinnaatitaaffiit tunngasut pissanganartumik, naapertuuttumik, atuartunullu qassinilluunniit ukiulinnut pissanganartumik atuartsinerup ingerlanneqarsinnaanissaanut UNICEF Danmark ikiuukkusupput. Atuarfiup Pisinnaatitaaffinnik tunngavillip Kalaallit Nunaanni ineriartortinneqarnissaanut atortussat iluaqtaassasut neriutigaarput.

Christian Bindslev, UNICEF Danmark, 2020

IMAI

INERSIMASUNUT	4
APEQQUTIT AKISSUTILLU	4
#1 MEEQQANUT ISIGINNITTAASERPUT	6
#2 UATSINNI MEEQQAT PISINNAATITAAFFII – DEL 1	8
#3 UATSINNI MEEQQAT PISINNATITAAFFII – DEL 2.....	9
#4 PEQATAATITSINERIT MAJUARTARFIAT.....	10
ATUARTUNUT TAMANUT –	12
#1 NUNARSUARMUT TAKORNARTAMUT ANGALANEO.....	12
#2 ATUAQATIGIIT NIVINNGAGASSAATAAT	14
#3 ATERA.....	16
#4 PINNGUARNISSAMUT PISINNAATITAANEO	17
#5 PISINNAATITAAFFIK PILLUGU ISIGINNAAGASSIAQ.....	18
#6 PISINNAATITAAFFIK USSERSUUTIGIUK	19
#6 PERIARFISSAT ASSIGIIT	20
#7 KIFFAANNGISSUSEQ, EQQISSINEQ KINAASSUSERLU.....	22
ATUARTUNUT MINNERNUT TULLUUTTUT	27
#1 ILAANNIGOOQ.....	27
#2 PISINNAATITAAFFEQARPUNGA	30
#7 SAPINNGILANGA	32
4. – 9. KLASSET	33
#1 NUNARSUARMIOQATAASOQ.....	33
#2 OQALLINNEQ NIPAATSOQ.....	35
KIGGIUSSAT	37

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

INERSIMASUNUT

APEQQUTIT AKISSUTILLU

Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiisummik suliaqarnissamut apeqqutit ataaniittut aallaavigalugit suliaqarit. Ukiumi atuarfiusumi uterfigillattaarsigit, naafferartumik eqqarsaasersuutigalugulu atuartutut isumaliutigineqartarniassammat.

PISINNAATITAFFIK SUUA?

Pisinnaatitaaffik meeqqat pisariaqartillugulu pisinnaatitaaffigaa.

PISINNAATITAAFFEQARNEQ QANOQ ISUMAQRPA?

Pisinnaatitaaffeqarnek arlaannut iliorsinnaanermut tunngasumik isumaqarpoq. Pisinnaatitaaffigisaq piumasaaqatigineqarsinnaavoq. Pisinnaatitaaffik malittarisassanut assinguvoq. Meeqqat pisinnaatitaaffiit tunngasuuppat taava assersuutigalugu inersimasut meeqqanik paarinnilluarnissannut tunngasuuvoq.

MEEQQAT PISINNAATITAFFIMMISSUT TAMAKKIISUMIK PINEQARNISSAAT KIA ISUMAGISASSARAA?

Meeqqat angajoqqaavisa/akisussaasutut paarsisuisa, angajoqqaanullu ajornarpat taava naalagaaffik sassartussaavoq ikiuullunilu.

NUNARSUARMI MEEQQAT TAMARMIK ASSIGIINNIK PISINNAATITAAFFEQARPAT?

Aap! Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissut meeqqanut tamanut tunngasuuvoq, meeqqalli assigiinngitsorpassuarnik atugaqartuupput, taamaattumillu pisinnaatitaaffinnut atuisinnaanerat assigiinngitsorujussuuvoq.

PISINNAATITAFFIIT AKISUSSAAFFIMMIK MALITSEQARPAT?

Inuiaqatigiinni kikkut tamarmik akisussaaffeqarput – inersimasuugunik meeraagunilluunniit. Pisinnaatitaaffiit atorukkit taava aamma pingaaruteqarpoq eqqarsaatigissallugu allat pisinnaatitaaffeqarneri ataqqinerlugit. Atuaqatit akornganni nipiliorujussuuartaraanni atuartitsineq akorngusersorlugu, taava atuaqatit ilinniagaqarsinnaanerat atuartinneqarnissamullu pisinnaatitaaffiat akorngusersorneqassaaq.

“MEEQQAP SOQUTIGISAA” AAMMALU “MEEQQAP QITIUTINNISSAA” MEEQQAP NAALAGAANISSAANIK ISUMAQRPA?

Naamik, meeraq najortillugu meeqqap pisinnaasai iliuuserisinnaasaalu aallaavigalugit inersimasoq iliuuseqartassasoq isumaavoq. Ilinniarsimasagut inuttullu piginnaatitaaneq aallaavigalugit naliler-tartussaavarput meeqqamut suna pitsaanerunersoq. Assersuutitut meeqqamut PITSAASUUNNGI-LAQ pigaarnissaq, pigaarusukkaluarpalluunniit. Meeraq qitiutillugu pitsaanerlu anguniarlugu anga-joqqaat innartarfiit aalajangersortarpaat.

PISINNAATITAAFFIIT KISSAATILLU IMMIKKOORTINNISSAAT AJORNARSINNAAVA?

Aap, meeqqat inersimasullu ilaannut ajornarsinnaasarpog. Meeqqat qanoq atsigisumik suullu aalajangiiffigisinnaavaat? Taamaattumik Meeqqat Pisinnaatitaaffii pilugit Isumaqatigiissutip atuar-fimmi angerlarsimaffimmilu misissoqatigiissutigissallugu pitsaasuvoq.

#1 MEEQQATUT ISIGINNITTAASERPUT

SULEQATIGIIAANI IMMIKKOORTOQARFIMMILUUNNIIT SULIASSAQ

SAMMISAOQ: NALEQARTITAT, ILEQQUT, MEEQQALLU NUANNAARTORISAAT

ANGUNIAGAOQ: MEEQQAT, SULEQATIGIISSITAT, SULISULLU ISIGINNITTAASIANNIK ILISIMASAQARLUALERNISSAQ

PIFFISSARITITAASOQ: 45 MINUTSIT

ATORTUSSAT: ALLAATIT, PAPPIARAQ KARTONILU

Matumani suleqatitillu eqqartussavarsi, meeqqat isiginnittaasaat qanoq ittoq sulinissinni aallaavigineqassanersoq.

INGERLAASISSAQ:

1. Siumoortumik isumaareersut tulleriiaarlugit atuarsigit. Oqaaseqatigiit isumaqatigigaanni, isumaqatigisinnaagaanniluunniit nikuittaritsi:
 - a. Meeqqat killilerneqartarnissartik pisariaqartippaat.
 - b. Inersimasut oqalukkaangata meeqqat nipangersimasassapput.
 - c. Meeqqat qujamasuutissaqarlutik takutittassavaat.
 - d. Meeqqat siunissaraagut.
 - e. Meeqqat inequnaqaat.
 - f. Meeqqat nipiliornikkaaqaat.
 - g. Meeqqat perorsarnissaat pingaaruteqarpoq.
 - h. Meeqqat akisussaaffimmik tunniuttakkatsinnik annerusumik tiguisassapput.
 - i. Meeqqat nalunnginneruaat suna imminnut pitsaanerunersoq.
 - j. Meeqqat inersimasunut ataqqinnittuunertik takutittassavaat.

2. Marlukkaarlusi pingasukkaarlusiluunniit eqimattanngorlusi ukua eqqartorsigit:
 - a. Siuliani ingerlatatta meeqqanut qanoq isiginnittuunersugut ersersippaa?
 - b. Uagut isiginnittaasitsinnit meeqqat qanoq sunnertittarpat?
 - c. Meeraagallaravit inersimasut meeqqanut isiginnittaasaat qanoq malugisaqarfigisarpiuk?
 - d. Meeraallutit ataqqineqartutut misigititaaninnik eqqaamasaqarpat?
 - e. Meeqqat inersimasullu susassarisaannik paarlaatsikkaluarutsigit taava susoqassava?
 - f. Kalaallit Nunaanni meeqqanut isiginnittaaseq qanoq ittuuva?
 - g. Suliffitsinni suni sutigullu meeqqat isiginnaartuuginnarpat?
3. Naggataatigut eqimattani eqqartorsimasasi tamarmiullusi eqqartorsigit.
4. Oqariaatsit nuannarinerusasi pingasut toqqarsigit plakatiliaralugillu suleqatigiissitat inaanni iik-kamut nivinngarsigit.

#2 UATSINNI MEEQQAT PISINNAATITAAFFII– IMM. 1

IMMIKKOORTORTAMI SULEQATIGIAANILUUNNIIT SULIASSAQ

SAMMISAQ: MP IMAARISAANI IMMIKKOORTUT IMAI

ANGUNIAGAQ: MEEQQANIK SULIAQARNISSINNI PISINNAATITAAFFIIT
EQQUMAFFIGISASSASI TOQQASSAGISI

PIFFISSAMIK ATUIFFIK: 45 MINUTSIT

ATORTUSSAT: ALLAATIT, PAPPIAQQAT, KARTON, MP PILLUGIT
ISUMAQATIGIISSUT (KIGGIUSSAQ 1)

Uma siunertaraa MP pillugit Isumaqtigiissutit imaanik immikkoortuianik allassimasunik ilisima-saqarnerulerlunilu paasisaqarnerulernissaq. Pisinnaatitaaffiit siunissami aallunnerorusutasi toqqa-riarlugit samminerussavasi. Immikkoortut tamarmik qanoq imminnut atatiginersut, taamaattumillu meeqqat pisinnaatitaaffii agguarneqaruminaatsuusut suliap takutittussaavaa.

INGERLAASISSAQ:

1. Eqimattat: Immikkoortut atuarsigit immikkoortullu suliassinnut tulluunnerusut qulit pingaar-nertut aallussigit. Eqimattat tamarmik ilioraallutik (grafisk) ilusilersuissapput, immikkoortullu toqqakkat tassunga allatorneqassapput.
2. Ataatsimoorluni: Eqimattat tamarmik titartakkaminnik takutitsissapput nassuiaatigalugulu suut takorloorlugit taakkua toqqarsimanerlugit.
3. Eqqarsaatigalugit nalilersorneri: Taamatut pingaarnersiuiinersi sulinissinnut qanoq sunniuteqas-sava?
4. Itisiliinaraanni sulisut tamarmik ataatsimik plakatiliorsinnaapput atuarfiup ataatsimoorullugu pingaartitaanik qulinik imalimmik.
5. Pingaarnersiuiineq una atuarfiup naleqartitaanut politikkiinullu akuliunneqarsinnaavoq.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

#3 UATSINNI MEEQQAT PISINNAATITAAFFII – IMM. 2

SULEQATIGIIAANI IMMIKKOORTORTAMILUUNNIIT SULIASSAQ

SAMMISAQ: MP PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTIP IMMIKKOORTUISA IMAI

ANGUNIAGAQ: ILINNIARTITSISUTUT PERORSAASUTULLU SULINISSINNI IMMIKKOORTUT (artikler) SULIAQ #2-MI PINGAARNERSIUKKASI SULIASSIN-NUT ATALERSINNISSAAT

PIFFISSARITITAASOQ: 45-60 MINUTSIT

ATORTUSSAT: ALLAATIT, PAPPIAQQAT, KARTON, SULIAQ #2-MI PLAKATILIASI ASSILINEQARNERA

INGERLAASSISQAQ:

1. Eqimattakkaaritsi, plakatip assilineqarnera tunniunneqassaaq.
2. Immikkortut 10-it sammeqqissigit.
3. Eqqartorsigit: Ulluinnarni ingerlaasissinnut tunngatillugu suut allannguutit pilersissavaat?
4. Allannguutissat iliusissallu kartonimut allattorsigit, ilinniartitsisut perorsaasullu tamarmik takusinnaasaannut nivinngarsigit. Suut qaqugu ingerlanneqalereersimassanersut ullulersorsigit.

#4 PEQATAATITSINERIT MAJUARTARFIAT

IMMIKKOORTORTANUT ATAATSIMULLUUNNIIT SULIASSAQ

SAMMISAQ: MP PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTIP IMMIKKOORTUISA IMARISAI

ANGUNIAGAQ: MEEQQANIK PEQATAATITSINERIT ASSIGIINNGITSUT PINEQARTILLUGIT

PIFFISSARITITAASOQ: 45-60 MINUTSIT

ATORTUSSAT: ALLAATIT, PAPPIAQQAT, PEQATAATITSINERIT MAJUARTARFIATA ASSINGA (KIGGIUSSAQ TAKUUK)

Immikkoortoq 12 MP pillugit Isumaqatigiissutip meeqqat apeqqutini imminnut tunngasuni oqaaseqarsinnaatippai. Inersimasut naalaassapput, ataqqinnillutik, meeqqallu isiginnittaasia kissaataalu eqqarsaatigissallugit, imaanngilarli meeraq sunut tamanut immiinnut tunngasunut aalajangeeqa-taassasoq. Inersimasut ikiuuttarnissaat siunnersuinissaallu meeqqat pisariaqartippaat, oqaaseqarsinnaappullu isiginnittaatsiminnillu ilanngusseqataallutik, pimoorunneqartussanik.

Sociolog Roger Hart-ip "peqataatitsinerit majuartarfia" suliarisimavaa, ilisimaalerniassagatsigu sakkussaqaarniassagattalu qaqugukkit meeqqat inuusuttullu peqataatinneqartassanersut. Suliarineqartut tamarmik tummarfiit qullersaanniitineqartarnissaat SIUNERTAANNIGILAQ.

Atuartulli pitsaanerpaamik qanoq peqataatinneqartarnissaannut iliusissatut eqqarsaatersuutininut ikorfartuisussaavoq. Atuartut qanoq peqataatinneqarsinnaanerannut eqqarsaateqarnissatsinnut periarfissaqalissagatta, atuarnerup ingerlanerani sulinermi ileqqorissaarnerulernissamut tulluuttuupput, ilisimaqqinnaassagatsigu meeqqat atuartinneqarneranni inuttaasutullu peqataalluarsinnaasunngornissaannut pisussaaffeqaratta.

Majuartarfiit tummarfiini 1-3-mi peqataatitsinerit assigiinngitsut nassuaataapput, tassani atuartut sunniuteqarsinnaanngillat. Tummarfiit 4-miit atuartut sunniuteqarusunnerlutik toqqarsinnaanngortarpaat.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITA AFFINNIK TUNNGAVILIK

INGERLAASSAQ:

1. Eqimattakkaaritsi, peqataatitsinerit majuartarfia atuarlugulu eqqartussavarsi.
2. Atuarfimmi ingerlanneqartarsimasunik assersuusiorlusi eqqartuigitsi, meeqqallu peqataatinneqarsimani tummarfimmi sorlermiissimanersut inissitersigut.
3. Ataaniittut eqqartorsigit:
 - a. Meeqqat naalaarlugit peqataatillugillu ullumikkut sulisarpugut?
 - b. Atuarfiup ineriartortinneqarnissaanut aalajangiussanut meeqqat peqataatinnerulernissaat qanoq anguniassavarput?
 - c. Peqataatitsineq qanoq ineriartortissinnaavarput, tummarfinni qullasinnerusumut inississagutta?
 - d. Meeqqat sunniuteqarsinnaanerminnut peqataasinnaatitaanerminnullu ilisimasaat qanoq pitsaanerulersissinnaavagut?
4. Ingerlatani sumiiffinniluunniit meeqqat sunniuteqarfigeriigaat suunersut assersuusiorfigalugit allattorsigit KIISALU sumi meeqqat sunniuteqarnerulersinniarnelugit assersuusioritsi.

ATUARTUNUT – UKIOQATIGIIAANUT TAMANUT

#1 NUNARSUARMUT TAKORNARTAMUT ANGALANEO

SAMMISSAQ: MP PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTIP NALUNNGINNISSAANUT MEEQQAT PISINNAATITAAFFEQARNERAT

ANGUNIAGAQ: MEEQQAT TAMARMIK PISINNAATITAAFFIIT PISARIAQARTITALLU ASSIGIINNGINNERINIK PAASINNILERNISSAAT

PISSISSAMIK ATUINEQ: 30-40 MINUTSIT

ATORTUSSAT: ALLAATIT, PAPPILIAQ/QARASAASIAQ, PISINNAATITAAFFIIT PISARIAQARTITALLU ALLATTORSIMAFFIAT (KIGGIUSSAQ)

INGERLAASSISQAQ:

1. Ilinniartitsisup atuaqatigiit nassiuatissavai nunarsuarmi takornartami najugaqartussatut toqqa-gaasimasut. Inuiaqatigiit nutaat pilersittussaammattigit aqutsisussap piumasaqaatigisimavaa allattorneqassasoq tassani inuunissamut suut pisariaqartinneqallugit allattorneqassasoq. Aqut-sisup 20inik nassarsinnaaqquai, tamarmik immikkut allagartami tigusaanni taakku allassimap-put. Atuaqatigiit eqimattakkaarneqassapput 4-6ikkaarlugit. Eqimattat tamarmik pisinnaatitaaffiit pisariaqartitallu allattorsimaffiannik tunineqassapput, atuaqatigiillu tamarmiullutik taakkua suu-nersut paasisaqarfigissavaat.
2. Ilinniartitsisup oqaluttuarissavaa, aqutsisoq nalunaaqqammersoq, silaannarsualiartaammi inis-saq annikeqimmat, qimattat tamarmik taamaallaat qulit nassarsinnaaleraat. Eqimattat tamarmik sorliit qulit peerneqassanersut aalajangeeqquai. Malittarisassat malillugit allagartap peerneqar-tussap peerneqarnissaa sunik patsiseqarnersoq eqimattaqatinut nassuiaatigineqartassammat, eqimattallu allagartap peerneqarnissaa tamarmik tapersersortassavaat.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

3. Aqutsisoq nalunaaqqippoq suli inissakinnerummat, eqimattaq ataaseq taamaallaat arfineq-marlunnik nassaqqusaalersoq. Allagartat suli pingasut peerneqaqqissapput arfineq-marlullu pingaarnerit kiserngorutsillugit.

4. Apeqqutit ataatsimoorluni eqqarsaatigisassat:

- a) Amerlanerit suut peerpaat? Sooq?
- b) Ilanngaanissaq ajornarsiartuaarpa? Sooq?
- c) Pisinnaatitaaffiit pisariaqartitallu suut assigiinngissutigaat?
- d) Pisinnaatitaaffiit pisariaqartitallu tamanut assigiippat?
- e) Sooq-una nunarsuarmi meeqqat tamarmik pisinnaatitaaffitik piviusunngortissinnaanngikkaat?

Allagartat 20 tamarmik immikkut ukununnga marlunnut avinneqarsinnaapput:

- MP pillugit lsumaqtigiisummi pisinnaatitaaffiit immikkoortut normuinik ungaluuserlugu allanneqarput.
- Meeqqat inuuginnarsinnaanissaannut peroriartornissaannullu pisariaqartitat pisariaqavinggillat.

PISINNAATITAAFFIIT	PISARIAQARTITAT
Najugassaqaarneq (27)	Atisat nutaaliat
Peqqinnartunik nerisaqarnissaq (24)	cykeli
Atornerlugaanissamut illersugaaneq (19)	Angalanerit
Ilinniagaqaarneq (28 & 29)	Nammineq sinittarfeqaarneq
Peqqinnissaqarfik (24)	Qarasaasiaq
Naligiissitaaneq immikkoortitaanissamullu illersugaaneq (2)	Fjernsyni
Silaannaq minguitsoq (24)	Oorit sunulluunniit,
Isummorsorinnaaneq (12)	atorusutatit
Sunngiffeqaarneq eqqissisimaarsinnaanerlu (31)	Nerisassat peqqinnanngitsut
Imeq minguitsoq (24)	
Kulturimi oqaatsimi, upperisamilu pigiinnarsinnaanissaannut pisinnaatitaaffik (30)	

#2 ATUARFIGISAMI NIVINNGAGASSAT

SAMMISAO: MEEQQAT MP PILLUGIT ISUMAQATIGIISUMMIK ILISIMANNINNISSAMINNUT PISINNAATITAAFFIAT, ATUAQATIGIIT INGERLALLUARNISSAAT

ANGUNIAGAO: ATUAQATIGIIT IMMINNUT QANOQ PISSUSILERSULERSINNAANERAT, ILISIMALERLUGULU PISINNAATITAAFFITIK PAARALUGILLU PIVIUSUNNGORTITTUSSAALLUGIT

PIFFISSAMIK ATUINEQ: 2-3 AKUNNERIT MARLUKKAARTUT

ATORTUSSAT: PAP, TUSSIT, PAPILISSANUT PINNERSAATIT, BADGES, NIPITITAKKAT, ASSIT PISINNAATITAAFFIILLU ALLATTORSIMAFFII

Atuaqatigiit tamarmik ukiumoortumik nivinngagassiortassapput, atuaqatigiit malittarisassaannik taarsisussannik atuaqatigiillu siunissami ingerlallualernissaminnut namminneq anguniagaqalernissaat anguniarlugu.

Pisinnaatitaaffiit Atuarfiini tamani atuaqatigiiaat tamarmik nivinngagassaliornissaat nalinginnaavoq, atuarfimmi inuunermi pisinnaatitaaffiit ersersillugit ajornaatsumillu ilaatilernissaat angunegarsinnaammat. Aporaannerit, atuaqatigiillu ingerlalluarnissaminnut eqqartuinerini, imaluunniit atuartut namminneq eqqartorusutaannut tunngasuni, nivinngagaliaq aallaaviulluartaavoq.

Atuartut ilinniartitsisuminnik ikorfartorneqarlutik nivinngagaliaq ilusilersorluguLu suliarisussavaat. Kusanartumik suliarilluakkamillu suliaqarnissamut periarfissarpassuaqarput.

INGERLAASSIAQ:

1. Atuartut MP pillugit lsumaqtigiissummiit immikkoortut 2-4, atuaqatigiinnut tulluussorisatik toqqassavaat.
2. Immikkoortut oqariartuutaat meeqqat ulluinnaannut tulluuttunngorlugit allattorneqassapput.
3. Atuartut oqaaseqatigiiliorsinnaapput ulluinnaaminnut tulluuttunik. Assersuutigalugu imm. 2 toqqarsimagaanni allanneqarsinnaavoq: "Kammagiilluartaarusuppugut tamattalu assigiissuteqarnerput assigiinngissuteqarnerpullu naleqartipparput".

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

4. Nivinngagassaq kusanartumik suliarineqassaaq, atuaqatigiit ataatsimooqatigiinnerannik takutit-
sisoq, nivinngagassarlu atuartut inaannut nivinngarneqassaaq.
5. Ikinnerpaamik sapaatip akunneranut ataasiarlugu atuartut nivinngagassaliaat oqaloqatigiinner-
mi tikinneqartassaaq paasiniarlugulu atuaqatigiit qanoq ingerlanersut.
6. Atualeqqinnerit tamaasa ukiumut ataasiarluni nivinngagassamik suliaqartoqartassaaq.

#3 ATERA

SAMMISAQ: ATEQARNISSAMUT INUIAASSUSEQARNISSAMULLU PISINNAATI-TAAFFIK IMMIKKOORTITAANNGINNISSAMUT ILLERSUGAANISSAMUT PISINNAATITAAFFIK

ANGUNIAGAQ: NAMMINEQ ATIP ATUAQATIGIILLU ATIISA ISUMAANNIK PINGAARUTEQASSUSAANNILLU ILISIMASQAALERNEQ

PIFFISSAMIK ATUINEQ: 45 MINUTSIT ILINNIAGASSATUT TAMASSI ATISSIN-NUT TUNNGASUNIK PAASISQAARNISSASSINNUT ANGAJOQQAASSINNIT IKIORNEQAREERPUSI.

ATORTUSSAT: PAP'I TUSSILLU

INGERLAASSISQAQ:

1. Atuaqatigiinni eqqartorlugu:
 - a. Sooq-una ateqartugut?
 - b. Sooq-una iluartartoq ikinngutit ilinniartitsisullu ateq nalunngikkaangassuk?
 - c. Asaneqarluni taaguutit taagorsersuinerillu suut assigiinngissutigaat?
 - d. Ateqarnani normoqaannaraluaaraanni qanoq issagaluarpa?
2. Ataasiakkaarluni: Atuartut tamarmik atertik allassavaat, atermillu isumaa nassuiaatigalugu.
3. Kikkut tamarmik kaaviiassapput minnerpaamillu atuaqatit tallimat atiat qanoq isumaqarnersoq paasiniarlugu aperissavaat?
4. Ataatsimoorluni: Kikkut tamarmik atertik saqqummiuttassavaat isumaalu oqaluttuaralugu.

#4 PINNGUARNISSAMUT PISINNAATITAAFFIKK

SAMMISAQ: MEEQQAT ISUMMAMINNIK ANNISSINISSAMINNUT PISINNAATITAAFFIAT, MEEQQAT EQQISSISIMAARNISSAMUT PISINNAATITAAFFIAT MEEQQAT SUNNGIFFEQARNISSAMINNUT PINNGUARNISSAMINNULLU KULTURIMULLU TUNNGASUNIK AALLUSSAQARSINNAANISSAMINNUT PISINNAATITAAFFIAT

ANGUNIAGAQ: SUNNIUTEQARSINNAANEQ SUUNERSOQ PILLUGU SOQUTIGINNILERSITSINISSAQ, PINNGUARNISSARLU SOOQ TAAMAK PINGAARUTEQARTIGINERSOQ PILLUGU OQAASERTALIISINNAANEQ, SUULLU PINNGUAA-TIGINISSAANNUT NAMMINEQ AALAJANGEEQATAANISSAQ

PIFFISSAMIK ATUINERA: 20-25 MINUTSIT, TIMERSORNISSAMUT KISSASSERNERMUT ATORNEQARSINNAAVOQ IMALUUNNIIT ULLUP INGERLANERANI UNILLATSIARNERMI

ATORTUSSAT: PINNGUARNERMUT ATTORTUSSAT TULLUUTTUT

INGERLARIAASSISQAQ:

1. Ataatsimoornermi: Inersimasoq oqaluttuassaaq pinnguarnissamut piffissanngortoq, oqarlunilu inersimasup aalajangissagaa suna pinnguaatigineqassanersoq.
2. Inersimasup pinnguaq piareersariigaq nassuiaatigissavaa, pikkunaatsoq, meeqqallu amerlasuut pinnguaqataaffigerusunngisaat.
3. Minutsit 5 qaangiunneranni inersimasup atuartut oqaluttuutissavai minutsit 5 ingerlanerini suna pinnguarerusunnerlugu tamarmik aalajangeeqataaffigissagaat – kikkut tamarmik peqataaffigisinnaasaannik pinnguassapput namminerlu suunersoq nassuiaatigissavaat. Atuartut qulakkiissavaat kikkut tamarmik pinnguaat paasisimassagaat kikkullu tamarmik assigiimmik peqataanissaminnut periarfissaqassapput.
4. Pinnguaat nutaaq minutsini qulini ingerlavoq.
5. Tamarmiulluni: Nammineq pinnguaammik aalajangeeqataanersi isumaqatigiissuteqarnersilu sutigut allaanerussuteqarpa? Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummik ilisimaninneq sutigut iluaqutaasinnaava, nammineq aalajangeeqataasinnaanissamut piumasaqarnissamut, soorlu pinnguassatilluni?

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

#5 PISINNAATITAAFFIIT PILLUGIT ISIGINNAAGASSIAQ

SAMMISAQ: MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTIP (MP) ILISIMANISSAANNUT MEEQQAT PISINNAATITAAFFIAT

ANGUNIAGAQ: ATUARTUT PAASINIASSAVAAT, PISINNAATITAAFFIIT QANOQ ULLUINNARNI INUUNERANNUT ATTUUMASSUTEQARTIGISUT

PIFFISSAMIK ATUINEQ: 45-60 MINUTSIT

ATORTUSSAT: PISINNAATITAAFFIIT PILLUGIT ALLAGARTAQ, ISIGINNAAGASSIAMILU ATORSINNAASAT

INGERLARIAASEQ:

1. Atuartut eqimattanut 3-5-inut agguarlik.
2. Eqimattat tamarmik pingasunik pisinnaatitaaffinnik – makillugilluunniit – pissapput, isiginnaagassiaaqamut atugassaminnik. PISOQ Danmarkimi pisuusaaq.
3. Eqimattat tamarmik isiginnaagassiaarartik atuaqatiminnut tamanut takutissavaat.
4. Isiginnaagassiaq naagaangat immikkoortut sorliit oqaluttuami pineqarnersut eqqartorneqartassaaq, isiginnaartitseqataasunullu MP-taaffeqarnek qanoq isumaqarnersoq eqqartorneqassaaq.
5. Naatsumik apersuutigilaarlugu takutitassiaq aallaanerusimassagaluarnersoq meeqqat pisinnaatitaaffeqangikkaluarpata, imaluunniit peqataasunit ilisimanneqangikkaluarpata?

#6 PISINNAATITAAFFIK USSERSUUTIGIUK

SAMMISAQ: MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINIK MEEQQAT ILISIMANNINNISSA-MINNUT PISINNAATITAAFFIAT

ANGUNIAGAQ: ATUARTUT IMMIKKOORTUP ISUMAANIK NASSUIAASINNAAN-NGORNISAAQ, ASSIGIINNGITSORPASSUARNIK PERIUSEQARLUTIK, NALOR-NINAATSUMIK PAASISAQARNIASSAMMATA

PIFFISSAMIK ATUINEQ: 20 MINUTSIT

ATORTUSSAT: PISINNAATITAAFFIIT PILLUGIT ALLAGARTAT

INGERLARIAASSISQAQ:

1. Atuaqatigiit marlungorlugit avinneqassapput.
2. Hold 1-imi ataaseq allagartamik makitsissaaq, pisinnaatitaaffillu ussersorlugu paasitinniassavaa. Eqimattamiittut sinnerisa pisinnaatitaaffik suunersoq eqgoriartassavaat. Minutsit pingasut iluanni eqqussallugu.
3. Ussersortoq anngaasinnaavoq ileqimisaartorluniluunniit.
4. Holdeniittut tamarmik amerlaqatigiinnik misileereerpata piffissarititaasorlu qaangiuppat ussersorqattaarneq taamaatinneqassaaq.
5. Naggaserlugu tamarmik eqqartussavaat suut pisinnaatitaaffiit ussersoruminaannerunersut, suullu ussersoruminartuunersut

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

#6 PERIARFISSAT ASSIGIIT

SAMMISAQ: MEEQQAT TAMARMIK ASSIGIIMMIK PISINNAATITAAFFEQARPUP INNARLUUTILLIT PISINNAATITAAFFII EQQISSISIMAARNISSAMUT SUNNGIFFEQARNISSAMULLU PISINNAATITAAFFIIT

ANGUNIAGAQ: ATUARTUT PAASISSAVAAT PISINNAATITAAFFIIT INUNNUT TAMANUT ATUUMMATA ASSIGIINNGISSUSILLILLU AKULIUNNEQARNISSAAT ILISIMASAQARFIGILERLUGU

PIFFISSAMIK ATUINEQ: 20-30 MINUTSIT

ATORTUSSAT: ARSAQ, MÅL-IT, ISSIAVIIT, ISIMULLU ASSIUT

Nassuiarneqarnera: pinnguarneq naligiissitsinngitsumik aallartittoq, allanngorteqattaarlugulu tamanut naapertuunnerulersoq.

INGERLAASISSAQ:

1. Pinnguarneq aallartitsinnagu isumassatsialaassaaq ilinniartitsisup makkua eqqarsaatigereersimanissai:
Pinnguarnermi atuartut qanoq eqqarsalersinnerulersinneqarsinnaappat?
Ilinniartitsisumut: inuit avatimik atornissaannut ajornartorsiutillit ataqqinnippaluttumik peqataatitsinarnerpaamillu eqqartorneqarnissaat qanoq angusinnaassaviuk?
2. Atuaqatigiit marlunnut avinneqassapput arsaatsilerlugillu.
3. Holdit aappaa "avatimikkut timimikkullu ajornartorsiutillit" soorlu isai asserlugit, imaluunniit isikkap aappaannaanik isimmitsisinnaaginnaqqullugit peqquneqassapput, Ilaissiallutik arsaqataassapput. Soorunalimi atuartut ajoqusinnginnissaat qulakkeerneqartussaavoq.
4. Piffissaq ingerlalaareerpat – amerlanernut arsaanneq tamanut naapertuuttumik ingerlanneqanngitsoq malunnarsippat – taava unitsinneqassaaq.
Atuartut aperineqassapput arsaanneq naapertuilluartumik pinersoq, sooq naapertuilluarnerunnginneroq, taavalu tamanut naapertuilluartunngussappat qanoq iliortoqarsinnaanersoq apeq-qutigalugu.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

5. Atuartut oqimaaqatigiinnerusunngortitsillutik tulluarsaanissaminnut periarfissineqassapput arsaannerlu nangeqqillugu.
6. Piffissaq ingerlareerpat pinnguarneq unitsinneqassaaq atuartullu aperineqassapput naapertuunnerusumik ingerlasoqarnersoq, oqimaaqatigiissaareernerup kingorna ajornartorsiutinik allanik takkuttoqarsimanersog.
7. Atuaqatigiit eqqarsaatigisassaat:
 - a. Timikkut innarluuteqanngisaannarsimalluni innarluuteqarluni misigalugu qanoq ippa?
 - b. Taamatut pinnguartoqartigalugu timersortoqartilluguluunniit soorlu arsartoqartillugu, taava timikkut innarluuteqarneq qanoq ippa?
 - c. Meeqqat timimikkut innarluutillit peqataasinnaannginnerat ajunngitsuuva, imaluunniit pinnguarnerni tamani kikkut tamarmik innarluuteqaralarunilluunniit peqataasinnaatitaassapput?
Illit nammineq peqataasutut/ikinngutitut arlaat timimikkut innarluuteqarpata qanoq iliussagaluarpit?

#7 KIFFAANNGISSUSEQ, EQQISSINEQ KINAASSUSERLU

SAMMISAQ: MEEQQAT TUSAANEQARNISSAMINNUT PISINNATITAAFFIAT, MEEQQAT PAASISSUTISSANIK UJARLERNISSAMINNUT, PISSARSINISSAMINNUT INGERLATITSEQQIINISSAMINNULLU PISINNAATITAAFFIAT

ANGUNIAGAO: MP PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT ATUARTUNIT ILISIMANEQARNERULERNISSAA TAAGUUTIT "KIFFAANNGISSUSEQ", EQQISSINEQ" "KINAASSUSEQ" PILLUGIT ATUARTUT PAASISIMASAQARFIGILISSAGAAT

PIFFISSAMIK ATUIFFISSAQ: SULIASSANUT ATAASIAKKAANUT TUNNGATIL-LUGU TAKUUK

ATORTUT: SULIASSANUT ATAASIAKKAANUT TUNNGASUT TAKUUK

"Inuuneq pitsaasoq suugami?", "Inuuninni suut pingaaruteqarpat?" aammalu "Sumi iluarusuttarpit?" aallaavigalugit ataani sungiusagassat ingerlanneqassapput taaguutit: Kiffaanngissuseq, eqqissineq kinaassuserlu aallaavigalugit.

Meeqqat atuarsinnaanatillu allassinnaanngitsut allatut paasitinniarneqartassapput. Pappilissanut titartaallutik, marramik ilusilersuillutik imaluunniit assigiinngitsunik atortoqarlutik qiperuisinnaapput. Misigisamik misigissutsimilluunniit takutitsisinnaaniarlutik iliuuseqarsinnaapput. Meeqqat pisinnaatitaaffimminnik takutitassiorsinnaanissaat matumani sungiusarniarneqarpoq. Atuartut atorlut assigiinngitsut atorlugit, periutsillu assigiinngitsut ilinniarlugit annissinissaminnik sungiusaati-gissavaat.

EQQISSINEQ

SAMMISAO: SAKKULERSUULLUNI SORSUTTOQARTILLUGU MEEQQAT ISU-MAGINEQARLUTILLU TUNGIORNEQARNISSAMINNIK PISINNAATITAAFFEQARNERAT

ANGUNIAGAO: "EQQISSINEQ" MALUGINIARNEQASSASOQ SORSUNNERUP APORAANNERULLU ILLUATUNGIATTUT

PIFFISSARITITAO: 90 MINUTSIT

ATORTUSSAT: QALIPAATIT, PAPPILISSAT TITARTAFFISSAT, ASSIT SINII

SULIASSAQ:

Atuartut oqaloqatigineqassapput sorsunneq suunersoq pillugu, eqqissinerlu suunersoq pillugu. Eqqissineq atuartut namminneq qanoq paasintera at pillugu nassuaatikkitt.

Atuartut qalipaaqqukkit assimik eqqissinartitaminnik, nuannaalernarisaminnik aammaluunniit / imaluunniit eqqissinarisaminnik.

KINAASSUSEQ

SAMMISAQ: MEEQQAT TAMARMIK NALIGIIPPUT IMMikkoortinneqarnis-samullu illersorneqarnissaminnut PISINNAATITAAFFEQARPUT (IMM. 2), MEEQQAT TAMARMIK ILUARUSUUTEQARLUTIK INUUNEQARNISSAMIN-NUT PISINNAATITAAFFEQARPUT (IMM. 26)

ANGUNIAGAQ: ATUARTUT IMMINNUT QIVIARSINNAANERAT ANNERTUSAR-NIARLUGU, ALLALLU QANOQ IMMINNUT ISIGINERANNUT ATAQQINNINNE-RULERSINNIARLUGIT.

PIFFISSARITITAQ: 90 - 120 MINUTSIT.

ATORTUSSAT: MARRAQ NAMMINEQ MANNERTITTARTOQ, ASSIT SINII QISUIT, ATORTUSSALLU ASSIGIINGITSUT SANASSUTAASINNAASUT, SINIT 30X30, QALIPAAT ACRYLI, QALIPAASIUTIT, AQERLUUSAT, KIINNAT ILUSAAT AALLARNIUTISSAT, TARRARSUUTIT

SULIASSAQ:

A) "Kinaavit?":

- Atuartut tamarmik imminnut qalipassapput, sinimut 30x30-mut ikkutassamik
- Atuartut tamarmik ilusiliussapput, immiut ilaarluni namminerluunniit nuannarisag aallaavi-galugu. Uumasup allaluunniit nuannarisap ilusaa atorlugu suliarineqarsinnaavoq. Suliaq 5 cm missaannik angissuseqassaaq.

B) "Sumi iluarusuttarpit toqqissisimallutillu?"

- Atuartut tamarmik toqqissisimaffigisaminnik iniliussapput. Orpippassuarni, apummi illuaraq, aanaap illua, nammineq inigisag imaluunniit ini allarlunnaq. Inimi tassani ilusilersorlugu suliaq A-mi sanaaq inissinneqassaaq.

KIFFAANNGISSUSEQ

SAMMISAO: MEEQQAT TAMARMIK EQQISSISIMAARNISSAMINNUT SUNNGIF-FEQARNISSAMINNULLU PISINTAATITAAFFEQARPUT (IMM. 31, MEEQQAT TAMARMIK ISUMMERSINNAALLUTILLU PAASSISUTISSANIK UJARTUISINNAATI-TAAPPUT (IMM. 13)

ANGUNIAGAO: ATUARTUT INUUNERMinni AVATANGIISIMINNILU "KIFFAANNGISSUSEQARNERUP" ISUMAANIK PAASISAOQARNISSAAT.

PIFFISSARITITAASOO: 2 X 90 MINUTSIT

ATORTUSSAT: KARTON-IT "UJARLIUTILIORNISSAMUT", PAPPILISSAT, MAR-RAQ QALIPAAT QALIPAASIUTITALIK

SULIASSAQ:

"Atuarfiup sortaani "kiffaanngissuseqartutut" misigisimasarpit?

- Atuartut tamarmik karton-imik tunineqassapput, "ujarliutiutissaminnik". Karton-ip qeqqani putu ujarliutaassaaq, isigisat ilaannik takunnissinnaangortitsisartoq.
- Atuartut maannakkut atuarfimmi ingerlaassapput toqqarlugulu sumiiffik kiffaanngissuseqarfigisutut misigisimasaqarfigisartik. Ujarliut sumiiffimmut sammitinneqassaaq, atuartullu ujarliutip iluani isigisani eqqaamaniassavaa.
- Sannavimmut utermermi atuartoq marrarmik tunineqassaaq, taassumalu toqqissinarisani ujarliutip iluani isigisimasani assilillugu ilusilersorniassavaa.
- Ilusilersukkat taava ooriarlugit, qalipariarlugit aamma kissartumi uutsinneqaqqissapput.

KIFFAANNGISSUSEQANNGINNEQ PARNAARUSSAANERLU

SAMMISAQ: MEEQQAT ISUMMAMINNIK ANNITSINISSAMINNUT TUSAANE-QARNISSAMINNULLU PISINNAATITAAFFEQARPUT (IMM. 12)

ANGUNIAGAQ: ATUARTUT KIFFAANNGISSUTSIP KIFFAANNGISSUSEQARNERULLU ISUMAANNIK PAASINNINNISSAAT.

PIFFISSARITITAASOO: 120 MIN

ATORTUSSAT: PAPIAQQAT, SINISSAT QISUMMIK SANAAT, MILLUAATIT, SIKUP QISUTTAI, IKITSISIT IL.IL.

SULIASSAQ:

“Kiffaanngissutsip suna illuatungeraa sumilu nassaassaava?”

- Tamarmiulluni: Atuartut oqaloqatigineqarlik, kiffaanngissuseqarneq kiffaanngissuseqannginerullu suut isumagerai pillugit. Atuartut taasaasa ilaat toqqarsiuk imaluunniit illit sammisaannaik toqqaagit. Assersuutigalugu uumasut uumasuvisissuarni uumasut sammisassatut toqqarsinnaavatit:
- Uumasuvisissuaq toqqarneqassappat taava meeqqat tamarmik immikkut uumasumik toqqaasapput, marriorlutik sanaassaminnik. Taava uumasut ungalut iluanniittussanngorlugit iniliorneqassapput. Tassani eqqartorneqarsinnaavoq uumasut qanoq uumanersut il.il
- SammisAQ suugaluarpalluunniit, atuartut marriorlutik sammisinnaavaat, taamaalillutillu kiffaanngissuseqarneq parnaarussaanerlu pillugit aamma eqqarsaasersorsinnaallutik.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

MEEQQANUT MINNERNUT TULLUTTOQ

#1 ILAANNIGOOQ

SAMMISAOQ: MEEQQAT TAMARMIK NALIGIIMMIK PISINNAATITAAFFEQARPUT MEEQQAT TAMARMIK ISUMMAMINNIK ANNITSISINNAATITAAPPUT TUSAA-NEQARTUSSAALLUTILLU

ANGUNIAGAOQ: IMMINNUT OQALUTTUARFIGINISSARTIK TUSARNAAQATIGIIS-SINNAANERTILLU SUNGIUSASSAVAAT MEEQQAT NUNARSUARMI NUNANI ASSIGIINNGITSUNEERSUT ATUGARIGAAT EQQARSAATIGISINNAASSAVAAT PISINNAATITAAFFIILLU ASSIGIINNGITSUT NUNARSUARMI MEEQQANUT TAMANUT ATUUTTUT EQQARTORSINNAAVAAT

PIFFISSARITITAASOOQ: 30-45 MINUTSIT

ATORTUSSAT: MEEQQAT ASSIGIINNGITSUNIK AVATANGIISEQARLUTIK ASSIGIINNGITSUNILLU ATTUUMASSUTEQARLUTIK ASSINGI, INTERNETSIMIIT ILLIT ANILLATSILLUGIT NAQITERSIMASATIT, "QISUK OQAASEQARTITSISARTOO", QISUMMIK TIGUMMIARTOO KISIMI OQAASEQARSINNAASASSAGAMI

SULIASSAMUT TUNNGASOOQ:

- Meeqqat tamarmik assigiimmik naleqarput. Qanorluunniit eqqarsarlutillu oqarsinnaapput. Inuiaqatigiit inersimasullu meeqqanik tusarnaarnissaminnut pisussaaffeqarput. Uani meeqqat kiffaanngissuseqartumik eqqarsarnissaq, isumassarsiullaqqissusilimmik oqaluttuarnissartik, imminnut naalaarsinnaanissartik, meeqqat pisinnaatitaaffiinik nunarsuarmilu atugarisaannik eqqartuinissartik sungiusassavaat.
- Suliassaq assigiinngitsunik marlunnik suliaavoq, arlaleriarlunilu sammineqarsinnaavoq, meeqqap isumassarsiorsinnaanini oqaluttuarsinnaasutullu pisinnaanini ineriartortissinnaaniassamagit. Periuseq 1 aallartissutigisiuk periuseq 2-mik nangillugu.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

INGERLAASSIAQ:

Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiisummik meeqqat oqalluttuukkit. Meeqqat pitsaasumik inuuneqassagunik nuannaassagunillu suut pisariaqartinneraat oqalluttuariuk.

Pisinnaatitaaffik meeqqat tamarmik pisariaqartippaat pisinnaatitaaffigalugulu.

Natermi ammalortunngorlusi ingigitsi. Meeqqat oqalluttuutikkitt oqalluttuamik immikkut illuinnartumik tusarnaartussaasut. "Nalunngilisiuk soq immikkuullarissuunersoq? Pissutigalugu tamattaaluta oqalluttualiarissagatsigu!"

Meeqqat nunarsuarmiittut tamarmik qanoq isumaqarnerlutik eqqarsarnerlutilluunniit saqqummiussisarnissaminut pisinnaatitaaffeqarput, inersimasullu naalaartussaavaat.

"Qisuk oqaaseqartitsisartoq" Takutiuk kaavitillugulu tigummiartillugu misilitsiuk.

Qisuk mikrofonitullusooq meeqqat atorsinnaavaat, nassuaatigiullu meeraq qisummik/mikrofonimik tigummiartoq kisimi oqaaseqarsinnaasassasoq. Sinneri naalaartassapput.

PERIUSEQ 1

1. Oqalluttuutikkitt tamarmik assertik tigussagaat, assertik isiginnaajutigalugu oqalluttualiussapput.
2. Assit agguaakkitt (aamma illit assit ilanngullugu). Meeqqat assiminnik isiginnaartikkitt.
3. Sungiusagassap qanoq ingerlanissaa nassuiaatigeqqiuk. Erseqqissassavat eqqortoqaranilu kukusoqarneq ajortoq, meeqqallu qanorluunniit assertik pillugu oqalluttuarsinnaatitaasut. Illit assit pillugit oqalluttuarlutit aallartigit. Assimiittoq kinaava, suminngaaneersuuva, ullukkullu sulersarpa.... Takorluukkarsaartoqarsinnaavoq fantasi atorluarlugu.
4. Meeqqat tulinnguupput. Inersimasut meeqqallu tamarmik meeraq tusarnaassagaat oqaatigisavat.
5. "Qisuk oqaaseqartitsisartoq" meeqqamiit meeqqamut ingerlaartinneqarli. Meeqqat oqalluttuarnissaannut ikiortakkitt apeqquteqarfigisarlugillu. Aallaqqaammut meeqqat kina sunalu assimi takusinnaanerlugu oqaatigigunikku ajunngilaq.

Arlaleriarlusi taamatut ingerlatsisarnissigut, meeqqat oqalluttuaat imaqqortusiartorlutillu takorluukkarsaagaanerulertarput.

PERIUSEQ 2

1. Assit natermut iliorarsigit, ammalortumiittut tamarmik takusaqarsinnaangortillugit. Nassuiaati-gissavat ataatsimoorlusi oqaluttualiussagassi.
2. Peqataasut assii agguaakkit. Meeqqat nassuiaakkit assimiittut ilaannik tamarmik oqaluttualius-sasut.
3. Oqaluttualiami sammisassaq suussanersoq meeqqallu toqqarsiuk. Oqaluttuaq quujanarsinna-voq, alianarsinnaavoq, asanninnilersaarutaasinnaavoq, amiilaarnarsinnaavoq allarluinnaasin-naalluniluunniit.
4. Illit aallartissaatit. Qisuk oqaaseqartitsisartog paariuk illillu oqaluttuassartat oqaluttuariuk. Una aallartissutigisarsinnaavarsi "Ilaannigooq..."
5. Maannakut meeqqat tullinnguupput. Kina aallartikkusunnersoq aperigit, arlaat nappaassaaq qisullu oqaaseqartitsisartog tigussavaa.
6. Oqaluttuat imminnut atalersinnissaannut meeqqat ikiortarsinnaavatit, oqaluttuarlu ingerlaartil-lugu apeqquteqarfigillattaasarnerisigut.

OQALOQATIGIINNEQ

1. Ikinngutigisag oqaluttuartog tusarnaarlugu qanog ippa? Allat naalaarpatsit qanog misinnarpa?
2. Naalaarnissag soog pingaaruteqarpa? Soog inersimasut naalaartassappat meeqqat oqalukkaangata?
3. Soog illit oqaluttuarisat taamaasiva?
4. Assivit isiginerani arlaannik eqqaasaqarpit, piviusumik misiginikuusannik takusimasannik tu-saasimasannilluunniit?
5. Nunat sorliit tikinnikuuvigit? Meeqqat tamaani qanog inuuppat?
6. Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummi pisinnaatitaaffiit sorliit oqaluttuamiippat? Meeqqat oqaluttuamiittut pisinnaatitaaffitsik eqqorlugu pineqarpat imaluunniit pisinnaatitaaffi-tik eqqorlugit pineqanngillat?

NAGGASIUT

Mislliineq naggataarlugu kaajallaaqqigitsi, meeqqat oqaluttuarissavaat nunarsuarmi meeqqanut tamanut suut pingarnerpaajusutut isumaqarfiginerlugit.

#2 PISINNAATITAAFFEQARPUNGA

SAMMISAQ: MEEQQAT TAMARMIK MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISUT ILISIMASSALLUGU PISINNAATITAAFFIGAAT.

ANGUNIAGAQ: MEEQQAT PISARIAQARTITAAT MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINUT AKULIUTTISSALLUGIT, OQALUTTUARNEQ IMMINNULLU TUSARNAARNISSARTIK SUNGIUSASSAVAAT, MEEQQALLU INUUNERMinni ATUGAAT EQQARSAATIGISSAVAAT

PIFFISSAMIK ATUINEQ: 45-90 MINUTSIT

ATORTUSSAT: QALIPAANERMUT TITARTAANERMULLU ATORTUSSAT, INUUSAQ, NAASUP, ORPIUP, UUMASUP, MEEQQALLUUNNIIT ASSINGI

INGERLAASSAQ:

Ukua piareersimatikkitt allattarfissuarmulluunniit allattorsigit:

1. Naasup orpiulluunniit assinga angisooq
2. Uumasup assinga
3. Inuusaq meeqqalluunniit assinga.

Aallartittoqartinnagu ilinniartitsisup atuartut nassuiaatissavai, inuunerissaarluni peroriartussagaan- ni taava suut pisariaqartinneqarnersut.

Ataatsimoorlusi

Naasup pisariaqartitai:

1. Naasup orpiulluunniit assinga takutiuk.
2. Naasoq orpilluunniit uumaannassaguni, alliertussaguni atugarissaassagunilu suut pisariaqartin- nerai pillugit atuartut aperikkitt.
3. Atuartut akissutai titartarlugit ilisarnaatilersorsinnaavatit atuarsinnaappatalu allattorlugit.

Uumasup pisariaqartitai:

1. Atuartut ilai uumasuuteqarnersut aperikkit.
2. Uumasup assinga takutiuk.
3. Atuartut aperikkit, uumasooq uumaannassaguni uumalluassagunilu suut pisariaqartinnerai.
4. Uumasup pisariaqartitaasa tamaasa tunniunneqarnissaannut kikkut akisussaasuunersut pillugit atuartut aperikkit.
5. Akissutaat titartaganngorlugit ilisarnaasersukkit atuarsinnaappatalu allallugit.

Meeqqap pisariaqartitai:

1. Meeqqap assinga takutiuk inuusarlunniit atoruk.
2. Meeraq inuuginnarsinnaassaguni inuuneqarluassagunilu suut pisariaqartinnerai pillugit aperikkit.
3. Imaappat meeqqat inuuginnarnissaminut taakkua pisariaqartivippagit taava taanna pisinnaatitaaffiussasoq?
4. Meeqqap pisariaqartitaminik pinissaa kiap akisussaaffigaa?
5. Meeqqat akissutaat titartakkanik ilisarnaasersukkit atuarsinnaappatalunniit allattorlugit.

Meeqqat oqaluttuutikkit, taagugaasa amerlanersaat Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi allassimasuusut. Meeqqat tamakku pisinnaatitaaffigigaat nassuiaatigiuk, inersimasullu inuiaqatigiinni aalajangiisuusut neriorsuutigini kuugaat meeqqat pisinnaatitaaffiisa eqqortinnissaat pitsaanerpaamik iliuuseqarlutik piviusunngortinniarlugit. Meeqqat ajornartorsiuteqarpata inersimasullu akisussaaffimminnik piviusunngortitsinngippata taava inersimasut allat, soorlu ilinniartitsisut ikiuuttussaapput.

#7 SAPINNGILANGA

SAMMISAQ: MEEQQAT ILIKKAGAQARNISSARTIK INERIARTORNISSARTILLU PISINNAATITAFFIGAAT

ANGUNIAGAQ: MEEQQAT PAASISAQARFIGISSAVAAT, ILISIMASAQASSUSER-TIK PIGINNAASATILLU MEEQQAT PISINNAATITAFFIINUT ATTUUMASSUTE-QARMATA.

PIFFISSAMIK ATUIFFIK: 90 MINUTSIT

ATORTUSSAT: PAPPILISSAT TITARTAIVIIT ANGISUUT, AQERLUUSAT, QALI-PAATIT, AVIISIT ATUAGASSIALLU, ATUARTUT QIORTARSINNAASAAT

INGERLAASSISAO:

Ilinniartitsisup meeraq titartassavaa pappiliarsuarmut allattarfissuarmulluunniit.

Suliaq aallartitsinnagu ataatsimut tamarmiullu eqqartuisoqassaaq: Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit oqaluttuutikkut, meeqqat tamarmik ineriartornissaminnut atuartinneqarnissaminnullu pisinnaatitaaffeqartut oqaluttuariuk. Meeqqat tamarmik immaqqa nammineq ilisimangikkaluarlugu immikkut pisinnaasaqartuullutillu ilisimasaqartut oqaluttuariuk. Mikinerugallaramik pisinnaasarinngisartik suna ullumikkut piginnaanerilersimavaat? Ataasiakkaarlugit aamma aperikkut suna sapinnginneraat, sunalu pikkoriffigeneraat. Eqqaamallugu ataani aallassimasut ilannguttassagakkut:

- Timikkut piginnaasat (erinarsorlutik, sisorarlutik, arpallutik)
- Atuagarsornikkut piginnaasat (allannerit, kisitsinerit, oqaluttualiornerit, oqaluttuarnerit)
- Inuttut piginnaasat (ikinngutaalluarneq, tusarnaarsinnaaneq, inussuarnersuuneq)

Meeqqamik titartakkannut atuartut akissutaat allattukkit. Piginnaasaat timimut attuumassuteqarfiinut allattorsigit. Soorlu arsaq isikkamut, nuuteq siggunnut, inuit marluk uummatip nalaani ikinngutaalluuartuuppat. Kingorna atuartut apersukkit ilikkakkatik kimit ilikkarsimaneraat.

Pisumik eqqartueqatigiinneq – atuaqatigiinni tamarmiulluni:

- Piginnaasavit eqqaanissai ilinnut ajornanngissimava?
- Meeraq nutaanik ilikkagaqassaguni taava suna pisariaqartinneqartarpa?
- Meeqqeriveqarnanilu atuarfeqanngikkaluarpat taava susoqassagaluarpa?
- Allaniq meeraqarnanilu inersimasoqanngikkaluarpat ilikkagaqarfigisinnaasannik taava susoqassagaluarpa?
- Qaqugukkut ilikkagaqarnerusarpit, nutaanillu ilikkagaqassaguit suna pisariaqartarpa?
- Ullumi piginnaanerinngisat suna ilikkarusukkalarpiuk?

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAFFINNIK TUNNGAVILIK

4. – 9. KLASSET

#1 NUNARSUARMIOQATAASOO

SAMMISAOQ: MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTIP MEEQQAT ILISIMASSALLUGU PISINNAATITAAFFIGAAT, MEEQQAT ISUMMER-SINNAANERMUT TUSAANEQARNISSAMINNULLU PISINNAATITAAFFEQARNERAT, MEEQQAT PAASISSUTISSANIK UJARTUISINNAANISSAMINNUT, AALLER-SINNAANISSAMINNUT SIARUAASSINISSAMINNULLU PISINNAATITAAFFIAT

ANGUNIAGAO: NUNARSUARMI INUIT INUUNIARNERMIKKUT ATUGARISAMIKKULLU IMMINNUT QANILLIGALUTTUINNARNERISA NALAANNI ATUGASARITITAT PILLUGIT ATUARTUT EQQARSAATERSUUTEQASSAPPUT INNUT-TAAQATAANERUP SUUNERA PAASISAQARFIGINIARLUGU, TAAMAASILLUTIL-LU ALLAP ATUGAANNIINNISSARTIK TAKORLUUSSAVAAT. INNUTTAAQATAA-NISSAMUT INERISIMASSUSEQALERNISSAMULLU PERORSAGAANISSAO

PIFFISSARITITAASOO: 45-60 MINUTSIT

ATORTUSSAT: PAPPIAQQAT (A3), ALLAATISSAT

Perorsaariaatsimut tunngatillugu innuttaaqataassuseq inerisimalluartumik perorsaanerussiaaq pitsaalluinnartoq. Innuttaaqataassutsimut nassuiaataasinnaasooq imaassinnaalluarpoq:

“INNUTTAAQATAASOO TASSAAVOQ INNUTTAASOO, PISINNAATITAAFFEQARTOO, PISINNAATI-TAAFFINNILLU ILISIMANNILLUARTOO, PISUSSAAFFILIK, AKISUSSAASSUSEQARTOO, ATAATSI-MOOQATIGIINNUT PEQATAASOO AKISUSSAAQATAASORLU, PEQATAAFFIGISAQARTUTUT MISI-GISIMASOO”

INGERLARIAASEQ:

1. Atuaqatigiit eqimattanut 3-4-kaartunut agguarneqassapput.
2. Eqimattat tamarmik A3-ark-inut oqaatsinik A-Å-mik aallartittunik tulleriarillutik allattuissapput, piginnaanerit, isummat, ilisimasat iliuitsillu suut pisariaqartinneqarpat, ukiuni 2000kunni ingerlasuni nunarsuarmi innuttaaqataassagaanni ilisimasaqarluartoq.
3. Allattugaq piareerpat atuaqatit sinnerinut saqqummiunneqassaaq toqqarsimasallu sooq toqqarsimanerlugit nassuiaatigalugit.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

4. Takorluuineq: Atuaqatigiit aperikkit, nunami allami najugaqartuugunik oqaatsit suut allattorsi-massagaluarneraat pillugit?

Assersuutit:

- A = Akisussaassuseq (avatangiisinut)
- B = Bæredygtig (Piujuartitsineq) (tunisassiorneq)
- C = Computerit (inuit attaveqalersittarpaat)
- D = Demokrati (pisinnaatitaaffiit qulakkeertarpei)
- E = Empati (Misiginneqateqarsinnaaneq (inuit allat inuunerannut misiginneqataasinnaaneq)
- ...
- Å = Åbenhed (Ammasuuneq) (inunnut allanut, isummanut, kulturinullu)

Kilde til citat: Bo Uggerholt Lauritzen, Medborgerskabspædagogik- undervisning og didaktik, medborger.net, 2011

#2 NIPAATSIMIK OQALLINNEQ

SAMMISAO: MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISUMMIK ILISIMASAQARNISSAMINNUT MEEQQAT PISINNAATITAAFFIAT MEEQQAT ISUMMAMINNIK ANNITSINISSAMINNIK TUSAANEQARNISSAMINNULLU PISINNAATITAAFFIAT KIISALU PAASISSUTISSANIK UJARLERNISSAMINNUT, PISSARSINISSAMINNUT SIARUARATERINISSAMINNULLU PISINNAATITAAFFIAT

ANGUNIAGAO: MEEQQAT NAMMINNEQ ISUMMERSORNISSAMINNUT SUNGIUSARNISSAAT ILLUATUNGERISALLU ISUMMERSUUTAASA TUSARNAA-RIARLUGIT ISUMMERFIGINISSAAT

PIFFISSAMIK ATUIFFISSAO: 30-40 MINUTSIT

ATORTUSSAT: PAPPIAQQAT (A3), ALLANNERMUT ATORTUT

INGERLARIAASSIAQ:

1. Atuaqatigiit marlukkaarneqassapput, tamarmillu pappiliamik A3tut atsigisumik tunineqassapput.
2. Atuartup aappaa toqqarneqassaaq piumaffigalugulu isummersuut tunniunneqartoq illersussaa, aappaata taanna illuatungilersussavaa.
3. Oqaluttoqaqqusaanngilaq.
4. Atuartut isummamik ILLERSUISUT pappiaqqamut titarnerit marluk tikillugit takitigisumik isummersorlutik allassapput. Taakkua "pullartatut" kaajallallugit titassavai.
5. Tamatuma kingorna aappaata isummani aamma allassavaa pullartatullu ammaluusattumik kaajallallugu aamma titarlugu.
6. Pappiaraq atuartup aappaanut utertinneqaqqissaaq, isummersoqqillunilu taanna akillugu allataqaqqissaaq.
7. Pullartaasat aamma titarnernik imminnut atatilersinnaapput, illuatungeriit isummersornerisa ingerlarnge malinnaaffigineqarsinnaanngortillugu. "Aap... kisianni...." ilannguttarlugit aamma isumassarsiatsialaassaaq.
8. Ataatsimoortillugit: Atuartut aperikkitt taamatut isummersornertik qanoq igineraat.

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

ISUMMERSUUTINUT ASSERSUUTIT:

- Nunani piitsuni minguitsumik imeqalernissaq atuarfiliorterminngarnit pingaerneruvoq.
- Meeqqat Pisinnaatitaaffiit imaqtartariaqaraluarput ima "pilluarnissamut pisinnaatitaaffeqarneq".
- Nunani ineriartortuni meeqqat sulisinneqartarnerit akuerineqartariaqarpoq, taamaanngippat tunisassiat (atisat, skuut, mobiilit) uatsinnut akisuallaalissammata.
- Niviarsiaqqat atualernissaat pingaaruteqarneruvoq, nukappiaqqanit eqinnaannerugamik.
- Meeqqat aatsaat taamak ajunngitsigisumik inissisimalerput.
- Nunami ataatsimi upperisat assigiinngitsooqusaanngillat.
- Meeqqat 16-it inorlugit ukiullit namminerisaminnik inuuneqarnissartik pisariaqartinnngilaat.
- Syriami sorsunneq uagut susassarinnngilarput.
- Meeqqat pisinnaatitaaffii pingaaruteqarpallaanngillat, Danmarkimi meeqqat Brasiliami, Canada-mi, Thailandimilu meeqqat ataatsimoorfissaqartilernaviannngimmagit.
- Meeqqat 14-inik ukioqaleraangamik qinersisinnaanngortariaqaraluarput.
- Angajoqqaat aveqqusaanngillat.
- Meeqqat tamarmik 12-inik ukioqalersigatik oqaatsit assigiinngitsut minnerpaamik 4-at ilinniartariaqarpat.
- Nammineq nunagisamiit qimaanissaq inerteqqutaasariaqaraluarpoq.

KIGGIUSSAQ

PEQATAATITSINERIT MAJUARTARFIAT

8. INERSIMASUNIK AKULIUTITSISUMIK ILIUUSEQARLUNI PEQATAANEO

Meeqqat namminneq suliniummik aallartitsipput, inersimasut tapersersugaannik meeqqallu piu-masaat malillugit akuliutsinneqarlutik.

7. ILIUUSEQARTUMIK PEQATAANEO

Meeqqat inersimasunik akuliuffigineqarnatik eqqarsaatigisaminnik aaqqissuussipput suliniullu akuliuffigineqarnatik namminneq aquppaat.

6. AALAJANGEEQATAALLUNI PEQATAANEO

Inersimasut suliniutaannut meeqqat sunniuteqaqataapput.

5. PAASINIAAFFIGINEQARLUTIK ILISIMATINNEQARLUTILLU PEQATAAPPUT

Inersimasut aaqqissugaannut suliuniutaannullu meeqqat annertuumik paasiniaavigineqarput.

4. TOOQARNEQARLUTIK ILISIMATINNEQARLUTILLU PEQATAAPPUT

Inersimasut meeqqat aalajangersimasumut peqataaqqullugit qaaqqaat, nassuiaanneqarput soog qanorlu pisoqassanersoq, meeqqallu namminneq aalajangissavaat peqataaniarnerlutik.

3. TAKUSSUTISSAANNARTUT PEQATAASUT

Meeqqat imaassinnaavoq oqaaseqartut, inersimasulli meeqqanut inussiarnisaartuunerat takutin-naannarneqarpoq – meeqqat namminneq soqutigisaat siuarsarniarneqarnani.

2. KUSASSAATITUT PEQATAANEO

Meeqqat alutorsaatitut atorneqarput, erinarsorlutik qitillutilluunniit, inersimasut oqalunnerannut ilaatitaaginnarlutik. Meeqqat namminneq soqutiginninnertik aallaavigalugu peqataatinneqartutut isikkoqartinneqanngillat.

1. AQUTAMINNIK PEQATAATIPPAAT

Inersimasut meeqqat peqataatippaat namminneq soqutigisatik pisariaqartitatillu siuarsarniaannar-lugit, meeqqat paasiniaaffigeqqaarnagit – soorlu meeqqat akerliussutsimi allagartanik tigummiar-tillugit.

Ladder of Participation by John Hart

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

STAFFAGE

Najugassaqarneq

Atisat nutaaliat

Angalaneq

Neriusassat peqqinnartut

**Atornerlugaannginnissamut
illersorneqarneq**

Ilinniarneq

Silaannaq minguitsoq

Nipilersuutitik tusarnaarut

Nerisassat peqqinnanngitsut

**Sunnigiffeqarneq
qasuersaarsinnaanerlu**

Fjernsyni

**Kulturerisap, oqaatsit upperisallu inger-
lannissaannut periarfissaqartitaaneq**

**Isummersorsinnaanissamut
pisinnaatitaaneq**

**Aningaasat sunulluunniit
atorsinnaasatit**

Imeq minguitsoq

Nammineq ineqarneq

Qarasaasiaq

**Naligiissitaaneq immikkoortinne-
garnissamullu illersugaaneq**

Nakorsamit ikiorneqarnissaq

Cykel-eq

UNICEF ATUARFIK PISINNAATITAAFFINNIK TUNNGAVILIK

meeqqanut tamanut

